

Sýnýr Meselesi

Türkiye'nin yazgysý söz konusu olmaya başladýđy bu önemli günlerde Ýstanbul ve Bođazlar meselelerinden sonra tespit edilmesi gereken meselelerden biri de, Osmanly memleketinin sýnýrydyr.

Savaştan

önceki sýnýrymyzyñ kabulüne ve onayına imkân yoktur. Bu imkânsýzlyk, yenilgimizin verdiđi bir sonuç olmaktan çok, atepkes ve barýp için etken olan temel öđelerin dođal ve zorunlu bir sonucudur.. Böyle olduđu halde bazı yüksek makamlardaki devlet adamlary, eski imparatorluk sýnýrlary üzerinde görüpmelere zemin bulmak ve bundan kazanýlacak bapary karþýlyđynda; örneđin, genel bir himaye veya vekalet kabul etmek, yahut hiç olmazsa terk edilen topraklar üzerinde bir nevi manevi egemenliđi onaylatmak taraftarýdyrlar.

Bir devletin genel gözetim veya vekâletini kabul ederek eski imparatorluk sýnýrlarymyzy bu gözetim altýnda tutmak, özgürlük ve bađýmsýzlyđy, buna bađly olan yapama hakkýny tehlikeye koymak demektir. Bunun karþýlyđynda kazanýlacak menfaat ne olabilir? Arabistan'la beraber Türkiye'ye konulan gözetim, koruma veya vekâlet, her iki milleti birden bir yabancy devletin özel menfaatlerine esir etmek olur. Ve o yabancy devlet, her iki memleketi dahi siyaseten ve iktisaden yutmakta ve sömürmekte duraksama göstermez. Devletlerin tarihlerinde ve birbirleriyle olan ilipkilerinde, hiçbir karþýlyk beklemeden, "millet yetiptirmek" geleneđi ve adeti yoktur... Dolayýsýyla üstleneceđi gözetim veya vekâletin hatýry için imparatorluk sýnýrymyzy kabule eđilim gösterecek bir devlet, bunu bizim için deđil, kendi çýkarlary için yapacaktır. Bu halde geniř bir sýnýry kurtarmýp olmakla ne kazanacađyz? Bu sýnýr dahilindeki yörelerden yabancy bir devlet yararlandıktan sonra, bađýmsýzlyđymýzyñ bu uđurda verilmesi karþýlyđynda, hangi maddi çýkary edinmiř olacađyz? Ve koruyucu sýfatýyla iktisadi kaynaklarymyza el koyacak olan devletin memleketimize ilerilik getirmek için dökeceđi sermayeye teminat olarak bütün bađýmsýzlyđymýzy verdikten sonra, bir gün, o büyük sermayelerin oluřturduđu kurumlar ile milletimizin yapamsal ilipkileri devam ederken; artýk gözetim veya vekâlete ihtiyaç duymadıđymýzyñ nasýl iddia edebileceđiz? Ve bu koruma veya vekâletin son bulduđu varsayýlsa bile, iktisadi ilipkilerimizde açacađy çatlaklary neyle dolduracađyz?

Koruyucu ve vekil olacak

devlet kendi menfaatlerinin gerektirdiđi, ihtiyaçlara göre hareket edecektir. Dolayýsýyla, Arabistan'ý, Irak'ý ve Anadolu'yu ayrý ayrý düřünmeyi zorunlu görmeyerek; limanlaryny, iktisadi merkezlerini, demiryollarýny kendi memleketiyle olan ticari münasebetlere göre ve en fazla kolaylyk, menfaat ve ucuzluk temin edecek kopullar içinde ortaya çýkarmaya çalyacaktır. Ve özellikle, tarýmýñ geliřtirilmesi yerine, (kendi çýkarlary yönünde) kendi sanayisi için önemli kaynaklar arayarak, bunlary bir an evvel onlary bopaltmaya yahut ölkemizdeki bađlaryny o noktalara dayandırmaya, korumacylyđynýñ ađyrlýk merkezini bu alanlar üzerinde kurmayla çalyacaktır. Bu kopullar içinde ise, Anadolu'dan bapka her yer üstünlüde ulařmýp olacak; sevgili Anadolu'nun iplenmemiř ovalary ile tozlu çöleri ayný yokluđu ve verimsizliđi koruyacaklardýr. Ve bir gün, artýk gözetim veya vekâlet, herhangi bir sebeple ortadan

kalkıtığıy takdirde, Anadolu'ya oranla daha fazla bir geliþme ve ilerleme sađlamıþ bulunan diğer kıytalar derhal bağımsız bir varlık iddia ederek, ayrılacaklar ve Anadolu, aynı yoksulluk ve verimsizlik içinde terk edilmiþ hayatına dönecektir. Daha fenası, Anadolu'ya oranla daha önce ilerleyecek ve geliþecek olan bu kıytalarda belirecek iktisadi cazibe, Anadolu'nun nüfusunu oralara çekerek ve toplayarak, kolayca özümlemeyi baþaracak ve Anadolu hakikatte, bu kıytaların sömürgesi haline gelecektir.

Bu ihtimallere karþıy tedbir alınmasına da imkân yoktur. Çünkü ülke, geniþ bir sınıy dâhilinde ve bir imparatorluk beklinde, gözetime bağlı olarak idare edildiði için, memleketin bir bölümündeki ilerlemeyi bir diðerinin zararına görmek mümkün olmayacaktır. Bu bölümlerin hepsi aynı vatanın parçalarından sayılacağı için, hangi kısım üzerinde olursa olsun ortaya çıkacak ilerleme ve ilerlemenin ortaya çıkaraçağı eserleri mutlulukla kabul etmek lazım gelecektir. Halbuki, bu ortak vatanın ayrılabilir olmaması gereklidir. Gözetim kalkar kalkmaz, Arabistan'ın bağımsız bir varlık iddia etmeyeceğini ve bu sonuca ulaþmayacađını kim garanti edecektir? Ve buna engel olmak için yapılması gerekenler, bu yüzyılın kurallarıyla nasıl uzlaþtırılabilecektir?

Pek temel bazı hatlarına değinerek, ağıklamaya dayandığımız bu sakıncalar göstermektedir ki, aç gözlü davranarak Arabistan ve Irak'ı içeren bir sınıy elde etmek uğruna, gözetim veya vekâlet sistemine boyun eğmek, bilhassa Anadolu'nun bütün geleceğini bir hamlede zıyan etmek demektir.

Bizim barıþ ile elde etmek istediğimiz sonuç ise, bunun büsbütün tersidir. Biz Anadolu'nun geleceğini, gelecekteki ilerleme ve geliþmesini kurtarmak, yani ona güvenli bir hayat hakkı bırakmak ve bu hususta hiçbir fedakârlığa ve hiçbir feragat duygusuna imkân vermemek düþüncesindeyiz. Ýpte bunun içindir ki, özgürlük ve bağımsızlığımız, yaparsal kaynaklarımızın, müdahalesiz olarak bizzat düzenlenmesini savunuyoruz..

Müdafa

ettiğimiz bu esas, aynı zamanda bütün Avrupa'nın uluslar için kabul ettiði ve Amerika'nın barıþ için, hatta sonsuz bir barıþ için koyduğu prensiplere dayanmaktadır. Her harp eden devlet gibi, Osmanlı Devleti de bu prensiplerin bütünüyle onaylanması üzerine silah bırakmıþ, atepkes yapmıþtır. Dolayısıyla davamız, bu ilkelerin koruması altındadır. Her ulusun kendi kaderi hakkında bizzat karar verebilmeye yetkili olduğunu kabul eden bu ilkelere göre, Araplar da kendi varlık ve kaderlerini tayin meselelerinde bizzat oy sahibidirler. Çünkü, bir millet halinde belirnipler ve kendilerini yönetme yetenekleri Avrupa devletleri tarafından onaylanmıþ bulunmaktadır. Bizim bu gerçeği onaylamadığımız ima edecek bir tezi savunmaya kalkıþmamız, aleyhimizde tepki doğurur. Wilson prensiplerinin, artık Avrupa siyasetine egemen olan emperyalizme karþıy yapamıyın sürdürmeyeceğini de ileri süremeyiz. Çünkü, kendi dayanağımız (böylece) yıkılmıþ oluruz. Araplar bir millet oluþturmak için gerekli olan kopullara sahip değildirler, de diyemeyiz. Çünkü, bağımsızlıklar uğruna mücadele eden ve eski bir uygarlığa, olgun ulusal nitelikteki unsurlara sahip bulunan bir ulus için böyle bir isnat da gülünç olur.

Bu halde, büyük bir imparatorluk sýnýrýnýn, ilk bakýpta göz kamaþtıracak çekiciliði karþılığında, bađımsızlıđımızdan fedakarlıkta bulunarak gözetim rejimini kabul etmek ve Arabistan'ý da bu suretle aynı çembere dahil eylemek, kendi hesabımızda olduđu kadar, onların hesabına da, kabul ettiđimiz ve atepkesin temelinde yer alan barýp durumunda dahi dayandıđımız ilkelere aykırıdır.

Yalnız

Türkiye için gözetim veya vekalet sisteminin kabulüne gelince, bunu hayal etmeyi ve tartıpmayı bile olanaklı görmüyoruz. Altı yüz yıllık büyük bir geçmiþin mirasçısı olan ve yönetim kabiliyetini, bu kadar yüzyıldan beri uğradığı Haçlı saldýrýlarına rağmen ayakta kalmasıyla ispat eden bir millet için, bir yenilgi bahane edilerek, kendi kendisini yönetme konusunda yeteksiz olunduğunu kabul etmek, hata, ihanet ve kindarlığın en vahşisidir. Wilson'un ulus kuralları, kendi ulusumuzun yeteneklerini inkar ve yok etmek için mi kabul ettik?.. Düne kadar bizim birer ilimizken, bugün baþlı baþına birer ulus oluşturan toplulukların bu ilkelerden yararlanma hakları var da, biz mi bu ilkelerin mahkumu olacağız?

Wilson, ulusumuzun hukukunu ayrı bir madde ve ayrı bir prensip olarak koymak gereksinimini duyduğu halde, biz kendimiz mi buna layık olmadığımız ve himaye rejimine gereksinim duyduğumuzu ileri süreceğiz?

Önlerine konan her zehri afiyetle yutan idreç nitelikli kişiler, her ulusta olduğu gibi bizde de bulunabilir. Ve bunlar ulusumuza her iftirayı atabilirler. Fakat onların ulusumuzla ilipkileri son tahlilde kendi vicdanları nispetindedir!

Bu

fikirlere göre, sýnýr meselesindeki görüþümüz tamamen bađımsızlıđımıza ve tek dayanađımız olan Wilson İlkelerine prensiplerine bađlıdır. Ve bu görüp, atepkes metinlerindeki sýnýr belirlemeleri ile de tamamen uyupmaktadır. Yani, en son savaþ sürecinde silahımızla savunduđumuz sýnýrdır. Yenilgiyi izleyen Osmanlı Devleti, ülkesinin her tarafında silah teslim edilmiþ deđildi. Mütareke yapıldıđı gün, Osmanlı ordusu hala savunma ve direnmeye yetenekli bir durumdaydı. Ve bu sayede de, az çok þerefli bir atepkesi elde etti. Ýstanbul'da, acemi ve ulus ve vatanını koruma çabasýnda olmayan birkaç kişinin yaygarasını, hor görölme ve köleliði tercih eden siyasetini, bütün bir milletin ruh ve vicdanının ifadesi olarak kabul etmek mümkün olmaz.

Nitekim

Osmanlı milleti de gerçek ve samimi ruh ve vicdanı ortaya koyma zorunluluğunu duyar duymaz, bu uğursuz sesler de yetkili mercilerdeki yerlerinden çekilmiþlerdir.

Atepkes kopulları dýbýnda yapılan ipgalleri millet tanıyamıþtır ve tanıyamaz.

Bunun

sorumluluğu, Türkiye'nin çökmüp enkazı üzerinde kendilerine ve kin ve intikamlarına birer tahmin kürsüsü kurmak isteyen birkaç kozmopolite aittir. Ve bu mesuliyet aranacaktır. Dolayısıyla sınırlarımız, bir taraftan ateşkes ve barışa esas olan ilkelere ve diğer taraftan da, ateşkes sırasında elimizde bulunan silaha ve savunma kabiliyetine dayanmak suretiyle çok kuvvetli ve hiçbir fedakarlıkta dayanamayacak kadar kesindir. Bu sınırları, Sivas Kongresi kararları, birinci maddesiyle böyle tayin ediyor:

" Osmanlı Devleti ile Yıllık devletleri

arasında yapılan ateşkes anlaşmasının imza olunduğu 30 Ekim 1918 tarihindeki sınırlar dahilinde kalan ve her noktasında çözümlü İslam tepkil eden Osmanlı memleketi kısımları birbirinden ve Osmanlı camiasından ayrılamaz ve bölünemez bir bütündür. Bütün İslam unsurları, birbirine karşılıklı saygı ve fedakarlık hissiyle dolu ve ırkı ve toplumsal vaziyetine ve çevre şartlarına uyan öz kardeşlerdir."

Bu

sınırlar, harita üzerinde, İskenderun'un güneyinde, Halep'in kuzeyinden ve Halep Katma arasından geçerek Cerablus Köprüsünü, Deyrızoru ve Süleymaniye sancağını bizde bırakan bir hattır ki; bu hattın güneyinde dil, uygarlık ve yaşam biçimi, Ayrıdır.

Terk edilen arazi

üzerinde, bir nevi manevi egemenliği tasdik ettirerek, buna karşılık fedakarlıklar yapmak ise, büsbütün sakat tedbirlerdir. Bunda etken olan başlıca iki düşünce olabilir; Bu memleketlerin herhangi bir fırsattan istifade ederek gelecekte geri alınmasını mümkün kılacak açık bir kapı bırakmak; yahut kamuoyunu ve ulusu mümkün olduğu kadar az fedakarlık yapıldığına ikna ederek aldatmak...

Bu düşüncelerin her ikisi de

çürüktür ve bu yüzyılın düşüncesi değildir. Devletleri ve milletleri gelecekte kendisine en yakın olanlarla birleştirecek olan şey, uygarlıktır... Bu hususta başka etken tanımak bu yüzyılın düşünce biçimine yakışmaz.

Özellikle başka bir devletin eline terk edilen

arazide, o devletle yapılacak sözleşmenin bir gereği olarak manevi egemenlikten vazgeçmek, gerektiğinde o yabancı devlete karşılıklı terk edilen memleketlerde meydana gelen hoşnutsuzluk ve isyanları gidermek için bir nevi yardım da üstlenmek anlamına gelir.

Bizim manevi

egemenliğimiz, mesela vaktiyle Kudüste Avusturya'nın hakimiyetine benzer bir egemenlik değildir. Hilafet makamının manevi egemenliği, esasen bütün İslam milletleri ve memleketleri üzerinde, vicdan ve imana dayanan bir egemenliktir ki, siyasi düzlemde oluşturulan sözleşmeler yolu ile teyit edilme ihtiyacının çok üzerinde bir anlam taşımaktadır. Ve bu egemenliği ortadan kaldıracak hiçbir kuvvet yoktur. Yalnız hilafet köpüllerine sirayet edebilecek noksanlar onu zaafa uğratabilir. Bu noksanlıkların bağında ise, himaye sistemi gibi, bağımsızlığı

sýnýrlayacak nitelikteki uđursuz müdahaleler vardýr.

Hint

Müslümanlarýnýn tepebbüsleri, Emir Faysal'ýn beyanatý, Mýsýr ve bütün Afrika Müslümanlarýnýn en yakýn ve dolayýsýyla en samimi ve en fedakar hizmetkarlarý olmasý gereken kípiller, bu gerçeđe göz yumarak ona ihanette duraksamamýplardýr. Ve ne kadar övgüye deđerdir ki, Anadolu bu gerçek etrafýnda oluđturduđu birliđiyle topyekûn savunma halindedir.

Biz

kaderine gerçekten sahip bir millet sýfatýyla ve açýk bir kalp ve açýk bir alýnla yapadýđýmýzý ispat etmek, ileride yapamak için kesin olarak neye muhtaç olduđumuzu ve nihayet, ne dereceye kadar fedakârlýk edebileceđimizi açýk olarak tespit eylemek ve sonra da artýk bu kararlýđýmýzdan asla dönmek taraftarýyýz.

Biz; karþýmýzda ölüm,
elimiz vicdanýmýzda, torunlarýmýzýn yarýn inceleyeceđi tarihe ait sorumluluklar gözlerimizin önünde, sýnýrlarýmýzý muđlak ve çapraþýk kombinezonlara müsait olmayacak bir kesinlikle çiziyoruz.

GAZÝ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK (24 OCAK 1920)

Hakimeyet i Milliye